

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6Co/109/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0018204399
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viktória Midová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:0018204399.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viktórie Midovej a sudcov JUDr. Alexandra Husivargu a JUDr. Andrey Galdunovej v spore žalobcu: BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom v Bratislave, Vajnorská 100/A, IČO: 47 967 692, zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s.r.o., so sídlom v Bratislave, Martinčekova 13, v mene ktorej koná JUDr. Veronika Doláková, PhD. (rodená Kubriková), advokátka a konateľka, proti žalovaným: 1. R. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. L., Š. XXX/X, 2. C. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. L., M. XXX/XX, o zaplatenie 8.700 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 15. januára 2019 sp. zn. 24Csp/94/2018

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 15. januára 2019 č.k. 24Csp/94/2018-80 vo výroku II. o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku III. o náhrade trov konania a v zrušenom rozsahu v r a c i a vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.Okresný súd Michalovce (ďalej len súd prvej inštancie alebo len súd) rozsudkom zo dňa 15.1.2019 č.k. 24Csp/94/2018-80 výrokom I. zaviazal žalovaných v I. a II. rade spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi sumu 8.700 € so zmluvným úrokom vo výške 19,80 % ročne do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru a úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, spolu vo výške 1.466,84 € a s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 8.700 € od 16.07.2015 do zaplatenia, s tým, že povolil žalovanému v 1. rade dlžnú sumu splácať v splátkach po 80 € mesačne, a to vždy do 25-teho dňa v mesiaci počnúc prvou splátkou v mesiaci marec roku 2019 až do zaplatenia s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Výrokom II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Výrokom III. priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia istiny úveru vo výške 8.700 €, zmluvných úrokov a úrokov z omeškania odo dňa uzavretia zmluvy do dňa 16.7.2015 vo výške 1.466,83 €, zmluvných úrokov a úrokov z omeškania od 16.7.2015 do 31.3.2018 vo výške 5.857,79 €, zmluvného úroku vo výške 19,8 % ročne zo sumy 8.700 € od 1.4.2018 do zaplatenia a úrokov z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 8.700 € od 1.4.2018 do zaplatenia.

3. Vykonaným dokazovaním vzal za preukázané, že dňa 8.9.2014 uzavrel právny predchodca žalobcu Poštová banka, a.s. so žalovanými zmluvu o úvere - lepšia splátka č. XXXXXXXXXXXX, predmetom ktorej bolo poskytnutie pôžičky vo výške 8.700 €, ktorú sa žalovaní zaviazali zaplatiť v 120-mesačných splátkach po 182,24 € počnúc dňom 25.10.2014, s dátumom konečnej splatnosti dňa 25.9.2024. Úroková sadzba bola dohodnutá vo výške 19,8 % ročne, RPMN vo výške 21,69 % a priemerná RPMN ku dňu uzavretia zmluvy predstavovala 10,86 %. Každá zo splátok bola splatná 25. dňa v mesiaci a celková čiastka, ktorú mali žalovaní zaplatiť, bola určená sumou 20.100,39 €. Žalovaní uhradili celkovo sumu vo výške 80 €, ktorá bola započítaná vo výške 49,68 € na poplatky, vo výške 30,32 € na zmluvné

úroky a úroky z omeškania. Listom zo dňa 16.7.2015 žalobca vyzval žalovaných na úhradu dlžnej sumy 10.206,48 € do 10 kalendárnych dní od doručenia výzvy a zároveň oznámil, že vyhlasuje úver za predčasne splatný ku dňu 16.7.2015. Zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 25.10.2018 došlo k postúpeniu zosplatennej pohľadávky voči žalovaným na BENCONT COLLECTION, a.s.

4. Právne posudzoval vec podľa ust. § 497 a § 503 Obchodného zákonníka, § 7, § 9, § 11 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a § 52, § 53 a § 54 Občianskeho zákonníka.

5. Konštatoval, že po zosplatnení úveru mal žalobca nárok len na zaplatenie sumy istiny, keďže po tomto dátume už žalobcovi úroky z úveru neprislúchajú. Zmluvné úroky sú splatné spolu s istinou a doba ich splatnosti sa zhoduje s dobou splatnosti úveru v zmysle § 503 Obchodného zákonníka. Úrok z úveru je cenou za úver a po vyhlásení úveru za splatný sa istina ďalej zmluvne neúročí. Vyplýva to z podstaty zmluvného úroku, ktorý je odplatom za užívanie finančných prostriedkov, ktoré sa poskytujú dlžníkovi do doby splatnosti. Po lehote splatnosti už veriteľ finančné prostriedky dlžníkovi neposkytuje. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/143/1998, v zmysle ktorého veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky iba do splatnosti dlhu a následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. S týmto záverom súhlasil súd aj z toho dôvodu, že v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru a následne aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi stranami sporu. Citoval aj rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30.6.2015 sp. zn. 6Co/190/2014, s ktorými závermi súhlasil a z ktorého vyplýva, že niet zákonného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť bližšie neurčenú dobu úroky popri úrokoch z omeškania.

6. Vychádzajúc z vyššie uvedených úvah konštatoval, že po zosplatnení mal žalobca nárok na zaplatenie sumy vo výške 8.700 €, spolu so zmluvným úrokom vo výške 19,8 % ročne do vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru a úrokom z omeškania vo výške 5,05 % do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, spolu vo výške 1.466,84 € a úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 8.700 € od 16.7.2015 do zaplatenia, a to po zohľadnení žalovanými vykonaných úhrad vo výške 80 €. V tejto časti súd preto žalobe vyhovel a zaviazal žalovaných priznať sumu zaplatiť spoločne a nerozdielne v mesačných splátkach vzhľadom na žiadosť žalovaného v 1.rade a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (čo do zaplatenia zmluvných úrokov 19,8 % ročne zo sumy 8.700 € po vyhlásení úveru za predčasne splatný).

7. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Uzavrel, že žalobca bol v konaní plne úspešný (tento záver nie je zřejmý, vzhľadom na zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti - poznámka odvolacieho súdu), preto má právo na plnú náhradu trov konania voči žalovanému (nie je zřejmé, voči ktorému z nich, resp. z akého dôvodu nie voči obom žalovaným - poznámka odvolacieho súdu), a preto žalobcovi priznal voči žalovanému (nie je zřejmé voči ktorému z nich - poznámka odvolacieho súdu) nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

8. Proti tomuto rozsudku, okrem vyhovujúceho výroku, v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ CSP a navrhol rozsudok v napadnutom rozsahu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne zmeniť rozsudok tak, že súd žalobe vyhovie v celom rozsahu a zaviazá žalovaných na náhradu trov celého konania. Vytýkal súdu nepreskúmateľnosť rozsudku, keď nie je zřejmé, z akého právneho predpisu súd vychádzal, keď uzavrel, že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalobca nemá nárok na dohodnuté zmluvné úroky. Argumentoval znením ust. § 16 ods. 1 zákona 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v zmysle ktorého ak spotrebiteľ splatí úver pred dohodnutou lehotou splatnosti, je povinný uhradiť úroky len do jeho splatenia, a teda výkladom a contrario v prípade, ak dôjde k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru veriteľom pre porušenie platobnej disciplíny dlžníka, veriteľ by mal mať rovnako zachované právo na vrátenie peňažných prostriedkov spolu s dohodnutým úrokom až do okamihu splatenia úveru. Konštatoval, že rozhodovacia prax súdov v otázke priznávania zmluvných úrokov po zosplatnení úveru je rôznorodá, čo nie je v súlade s princípom právneho štátu. V prípade zmluvného úroku žalobca zastáva názor, že ide o dohodnuté zmluvné plnenie akcesorickej povahy, teda je spojené s istinou úveru, od ktorej existencie závisí aj samotný zmluvný úrok ako forma odmeny veriteľa za poskytnutie úveru. Aj vychádzajúc z ust. § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka veriteľ má nárok na úrok až do splatenia úveru. Zosplatnenie úveru je len zmena termínu splatnosti, na ktorú má veriteľ nárok. V prípade, ak by veriteľ úver nezosplatnil, dlžník by bol povinný platiť zmluvné úroky. Odporuje preto logickému výkladu, aby dlžník bol od tohto oslobodený v prípade oprávnenej zmeny termínu splatnosti.

Úroky z úveru sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov a predstavujú cenu úveru. Dlužník je povinný platiť úroky od okamihu reálneho poskytnutia peňazí do okamihu ich reálneho vrátenia. Poukázal aj na bod 6.4 Obchodných podmienok, v zmysle ktorého v prípade, ak sa úver stane predčasne splatným, banka je oprávnená úročiť nesplatenú istinu úveru zmluvnou úrokovou sadzbou a sadzbou úroku z omeškania až do úplného splatenia zmluvného záväzku klienta voči banke. S týmito obchodnými podmienkami sa žalovaní oboznámili a vyjadrili s nimi súhlas, čo potvrdili svojim podpisom na zmluve. Uviedol príklad ad absurdum, kedy v prípade nepoctivého dlžníka, by tento zo špekulatívnych dôvodov mohol bezprostredne po čerpaní úveru pristúpiť k neplateniu dohodnutých splátok, čím by spôsobil predčasnú splatnosť úveru a vyhovel by sa tak plateniu dohodnutých zmluvných úrokov v sadzbe určenej trhovými mechanizmami. Nepoctivý dlžník by tak bol zviazaný iba na platenie výhodnejších úrokov z omeškania a takejto nepoctivosti by súd poskytoval ochranu. Nesúhlasil ani so záverom súdu, že súbežným uplatňovaním úrokov z úveru a úrokov z omeškania dochádza k hrubej nadvláde veriteľa, keďže oba typy úrokov sú odlišnými právnymi inštitútmi a sledujú iný cieľ, nemôže teda ísť o dvojité sankcionovanie žalovaných. Dohodnuté úroky predstavujú odmenu za požičanie peňazí, kým úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti - nedodržanie dohodnutej doby splatnosti. Povinnosť platiť dohodnuté úroky vzniká zo záväzku uvedeného priamo v zmluve, pričom povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva zo zákona ako dôsledok omeškania dlžníka so splatením dlhu. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 41Co/13/2018 zo dňa 16.8.2018, v ktorom tento krajský súd nesúhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že veriteľ zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy nemá právo na zaplatenie zmluvných úrokov za obdobie po tzv. zosplatení úveru, teda za obdobie potom, keď odstúpil od zmluvy pre neplnenie povinnosti spotrebiteľa, následkom čoho sa stal splatným celý dlh. Nesúhlasil ani so záverom súdu, že by v prípade, že by dlžník bol povinný platiť úroky z úveru aj po zosplatení úveru, išlo by o nespravodlivý a ústavne nekonformný stav. Práve situácia, keď by dlžník z úverovej zmluvy nebol po odstúpení veriteľa od zmluvy povinný s dlžnou istinou zaplatiť aj úrok z úveru, by navodila nespravodlivý stav, a to napr. aj v porovnaní so spotrebiteľmi, ktorí si svoje dlhy z úverovej zmluvy riadne plnia. Úroky z úveru sú súčasťou záväzku dlžníka, na ktorom sa dohodol s veriteľom v uzavretej zmluve. Ide teda o záväzok dlžníka platiť zmluvne dohodnuté úroky z úveru spolu so záväzkom vrátiť použité finančné prostriedky. Keď dlžník podľa dohody spláca dlh v splátkach, sú úroky z úveru splatné spolu s každou splátkou a celková suma úrokov musí byť zaplatená najneskôr so zaplatením zvyšnej istiny úveru. Podľa názoru krajského súdu prezentovaného vo vyššie uvedenom rozhodnutí je dlžník povinný platiť úroky z úveru za skutočnú dobu používania poskytnutých finančných prostriedkov, teda až do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi, pokiaľ si strany zmluvy v úvere nedohodli niečo iné. V zmluve je možné dohodnúť, že dlžník je povinný platiť úroky z úveru od poskytnutia úveru do dohodnutej doby splatnosti, pričom takáto dohoda, keď by sa dlžník zaviazal zaplatiť z poskytnutých peňažných prostriedkov úroky, by nebola v rozpore s § 497 Obchodného zákonníka. Vo veci prejednáwanej Krajským súdom Banská Bystrica však takáto dohoda v zmluve nebola, a preto konštatoval, že veriteľ má právo na zmluvné úroky až do splatenia celej poskytnutej zmluvy. Úroky z úveru nie sú sankciou za porušenie povinnosti, ale súčasťou peňažného záväzku dlžníka. Poukázal tiež na obdobné závery rozsudku Krajského súdu v Prešove sp.zn. 11Co/22/2018 zo dňa 28.6.2018, podľa ktorého skutočnosť, že po zosplatení vznikol žalobcovi nárok aj na úrok z omeškania neznamenaá zánik nároku na zaplatenie zmluvného úroku v dohodnutej výške. Súbežné uplatnenie zmluvného úroku a úroku z omeškania nemôže byť považované za dvojité sankcionovanie dlžníka a nejedná sa o jeho dvojnásobné zaťaženie. Nakoniec citoval odlišné stanovisko sudcu a podpredsedu Ústavného súdu Slovenskej republiky JUDr. Milana Ľalika, v ktorom vyjadril názor, že všeobecné súdy vrátane ústavného súdu ochranu spotrebiteľov pustili už tak ďaleko, že títo nemusia niesť žiadne adekvátne dôsledky za svoje konanie, aj keď uzavrú akúkoľvek zmluvu, dokonca čokoľvek, čo sa prieči zdravému rozumu, a to sa už dotýka samej podstaty a hlavne primeranosti práva, v dôsledku čoho spotrebiteľa z úradnej povinnosti zbavujú jeho zodpovednosti. Takýto postup orgánov ochrany práva je nevýhovný a v rozpore so zásadou rovnosti, kedy je neprípustne zvýhodňovaný dlžník oproti veriteľovi, ktorému reálne hrozí riziko nevyhoženia ani len elementárneho nároku bez akéhokoľvek príslušenstva voči dlžníkovi, ktorý sa tak neoprávnene obohacuje na jeho úkor za asistencie súdov.

9. Žalovaní sa k podanému odvolaniu nevyjadrili.

10. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380

CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. a), f) a h) CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

11. Rozsudok vo vyhovujúcom výroku I. nadobudol právoplatnosť a nebol preto predmetom odvolacieho prieskumu.

12. Predmetom odvolacieho prieskumu je rozsudok v napadnutom zamietavom výroku II. a v súvisiacom výroku III. o trovách konania.

13. Rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pokiaľ dospel k záveru, že bez ohľadu na zmluvné dojednanie účastníkov zmluvy o úvere patrí veriteľovi zmluvný úrok iba do doby predčasnej splatnosti úveru a v dôsledku tohto nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal potrebné dôkazy na preukázanie, v akom rozsahu je žalobou uplatnený nárok na zaplatenie zmluvných úrokov vo výške 19,8 % ročne zo sumy 8.700 € od doby predčasnej splatnosti až do zaplatenia úveru dôvodný, teda rozhodol vo veci predčasne, na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a došlo tým k naplneniu dôvodu pre zrušenie rozsudku v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. c) CSP.

14. V prejednávanom spore zmluva o úvere bola uzavretá dňa 8.9.2014 podľa § 497 a nasledujúcich Obchodného zákonníka, ktorá je zároveň zmluvou o spotrebiteľskom úvere v zmysle zák. č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy (dňa 8.9.2014).

15. Podľa ust. § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

16. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že zmluva o úvere zakladá medzi zmluvnými stranami záväzkový vzťah, ktorý sa bez ohľadu na povahu účastníkov bude vždy spravovať ustanoveniami Obchodného zákonníka (tzv. absolútny obchod - § 261 ods. 1 písm. d/). Zmluva o úvere je konsenzuálnym kontraktom, takže na vznik záväzkového právneho vzťahu z tejto zmluvy postačuje dohoda zmluvných strán o podstatných častiach zmluvy. Za tieto podstatné náležitosti je treba považovať záväzok veriteľa poskytnúť na požiadanie dlžníka v jeho prospech peňažné prostriedky, určenie sumy (limitu) týchto peňažných prostriedkov, záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky.

17. Základné ustanovenie každého zmluvného typu má kogentný charakter (§ 263 ods. 2), preto je vylúčené, aby sa zmluvné strany v zmluve o úvere dohodli na bezúročnom poskytnutí peňažných prostriedkov.

18. Podľa § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššie prístupnej výške ustanovenej zákonom, alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky vyššie, než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške.

19. Záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Ak lehota na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov je dlhšia ako rok, sú úroky splatné koncom každého kalendárneho roka. V čase keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých finančných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú (§ 503 ods. 1 Obchodného zákonníka).

20. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že Obchodný zákonník nemá priamu úpravu, z ktorej by vyplývalo, či veriteľovi patria zmluvné úroky v prípade predčasného zosplatnenia úveru iba do okamihu tohto zosplatnenia alebo mu tieto patria až do doby konečného vrátenia peňažných prostriedkov dlžníkom.

21. V prejednávanej veci vznikol záväzok žalovaných zo zmluvy o úvere, uzatvorenej podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Táto zmluva s ohľadom na skutočnosť, že dlžník ako jedna zo strán tejto zmluvy

nebol podnikateľom, je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52 a nasl. OZ, preto sa na právny vzťah, ktorého účastníkom je spotrebiteľ, vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva (§ 52 ods. 2 OZ).

22. Súdna prax otázku doby, na ktorú sa dojednávajú úroky a úroky z omeškania v minulosti už riešila a zaujala v nej názor, že rozhodovacia prax aj právna literatúra je zajedno v tom, že úroky dohodnuté pri poskytnutí peňažnej pôžičky predstavujú odplatu (odmenu) za užívanie požičanej istiny.

23. Ani ust. § 658 ods. 1 OZ a iné ustanovenia Občianskeho zákonníka či iného právneho predpisu nestanovujú, na akú dobu možno pri peňažnej pôžičke dohodnúť úroky. Uvedené ustanovenie zakotvuje iba možnosť sa pri peňažnej pôžičke na týchto úrokoch dohodnúť; o dobe, na ktorú tak možno urobiť, mlčí. Vzhľadom k tejto dikcii, ktorá neobsahuje jednoznačný príkaz či zákaz vo vzťahu k vymedzeniu predmetnej doby, ako i k jeho povahe, z ktorej nevyplýva, že sa od neho nemožno odchyliť, je možné vyvodiť záver, že ide o ustanovenie dispozitívnej povahy, ktoré zmluvné strany nijako neobmedzuje v možnosti upraviť si obsah ich úrokového záväzkového právneho vzťahu v rámci zmluvnej autonómie (pokiaľ ide o dobu, na ktorú sa úroky dojednávajú). Nemožno teda vylúčiť, aby si strany pri peňažnej pôžičke dohodli úroky i za dobu, po ktorú bude istina dlžníkom skutočne užívaná (do jej faktického vrátenia veriteľovi), teda i za dobu, v ktorej sa dlžník prípadne ocitne v omeškanií so splnením svojho záväzku tým, že istinu v dohodnutej dobe splatnosti veriteľovi nevráti.

24. Tomuto záveru zodpovedá i to, ako sú právnou teóriou a rozhodovacou praxou súdov všeobecne prijímané inštitúty zmluvných úrokov a úrokov z omeškania, ktoré oboje sú príslušenstvom pohľadávky, avšak majú odlišné funkcie a je treba ich odlišovať. Zatiaľ čo zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny, úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškanie s platením istiny a na rozdiel od zmluvného úroku ich môže veriteľ požadovať, aj keď neboli dohodnuté (§ 517 ods. 2 Obč. zákonníka). Pritom platí, že môžu existovať vedľa seba.

25. Najvyšší súd Českej republiky sa v rozsudku zo dňa 27.6.2007 sp.zn. 33Odo 657/2005 nestotožnil s právnym záverom odvolacieho súdu, že úroky podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka možno zásadne dohodnúť len na dobu do dohodnutého dňa splatnosti istiny a že od tohto okamihu už zmluvné úroky nenabiehajú a nastupujú úroky z omeškania. Mal za to, že z hľadiska posúdenia doby, za ktorú boli pri peňažnej pôžičke dohodnuté úroky, bude preto vždy určujúci obsah zmluvy, ako si ho zmluvné strany upravili.

26. S týmto názorom sa stotožňuje aj odvolací súd a k tomu považuje za potrebné dodať, že poskytnutie finančných prostriedkov veriteľom dlžníkovi v rámci úveru má za následok absenciu týchto peňažných prostriedkov u veriteľa, a teda veriteľ nemá možnosť s týmito peňažnými prostriedkami nakladať v rámci svojej podnikateľskej činnosti, teda ani tvoriť účel podnikateľskej činnosti, t.j. zisk. Takýto stav nepochybne trvá nielen počas doby, v ktorej má dlžník úver splácať v zmysle dohodnutej doby splátok, ale aj v čase po jeho zosplatení, teda až do doby skutočného vrátenia peňažných prostriedkov dlžníkom. Nemožno teda v rámci zmluvnej voľnosti účastníkov úverového vzťahu vylúčiť dohodu účastníkov, podľa ktorej má dlžník povinnosť zaplatiť veriteľovi úrok aj za obdobie po zosplatení úveru, teda za celú dobu, počas ktorej má dlžník peňažné prostriedky veriteľa v dispozícii. Opačný výklad by mohol vyvolať absurdnú situáciu, keby sa dlžník porušením svojich zmluvných povinností splácať úverové splátky dostal do výhodnejšej pozície, v ktorej by napriek nevráteniu peňažných prostriedkov mal tieto vo svojej dispozícii naďalej bez povinnosti uhradiť odmenu za ich poskytnutie, t.j. zaplatiť veriteľovi úrok aj za obdobie po predčasnom zosplatení úveru vyvolanom porušením zmluvných povinností dlžníkom.

27. S poukazom na tieto dôvody považuje odvolací súd za predčasný, a teda aj nesprávny záver súdu prvej inštancie o tom, že žalobcovi ako veriteľovi z úverového vzťahu bez ďalšieho, teda bez ohľadu na obsah dohodnutých zmluvných podmienok, nepatrí nárok na zaplatenie zmluvných úrokov za obdobie po predčasnom zosplatení úveru.

28. Keďže súd prvej inštancie vychádzal z nesprávneho právneho záveru, v zmysle ktorého bez ďalšieho po vyhlásení predčasnej splatnosti žalobcovi ako veriteľovi nepatrí zmluvný úrok z úveru, nevykonával dokazovanie na posúdenie dohody ohľadne doby, do ktorej bol dohodnutý zmluvný úrok z úveru, preto

v ďalšom konaní bude jeho povinnosťou zamerať dokazovanie na zisťovanie tejto dohody, ktorá je rozhodujúca z hľadiska určenia doby, za ktorú žalobcovi patria zmluvné úroky.

29. Vychádzajúc z vyššie uvedených záverov, t.j. že zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny a žiadne zákonné ustanovenie nezakazuje možnosť dohodnúť si úroky za dobu, po ktorú bude istina dlžníkom skutočne užívaná, nie je možné považovať dohodu o povinnosti platiť úroky až do skutočného vrátenia poskytnutých finančných prostriedkov za rozpornú so zákonom.

30. Zároveň je treba mať na zreteli, že v zmysle § 53 ods. 1 Obč. zák. spotrebiteľské zmluvy síce nesmú obsahovať neprijateľné podmienky, to však neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky boli vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané, keďže úroky z úveru predstavujú cenu za poskytnuté plnenie.

31. Treba dať za pravdu odvolateľovi v tom, že zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že by veriteľovi patrili zmluvné úroky z úveru iba do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, teda do uplatnenia jeho práva podľa ust. § 565 OZ.

32. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na návrh zákona z roku 2013, ktorým mal byť novelizovaný Občiansky zákonník tak, že v § 53 ods. 9 sa na konci mala pripojiť táto veta: „Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“, pričom táto novela § 53 ods. 9 prijatá nebola (viď zák. 106/2014 Z.z. z 1.4.2014, ktorým sa mení a dopĺňa Obč. zák., čl. I).

33. Je teda vždy vecou zmluvnej dohody účastníkov úverovej zmluvy, ako vymedzia dobu, po ktorú je povinný dlžník platiť úroky z úveru.

34. Spravidla je táto doba dohodnutá do splatnosti úveru, ktorá je vymedzená v zmluve (spravidla) konkrétnym dňom, avšak nie je vylúčené, aby zmluvné strany dohodli platenie úrokov z úveru až do doby skutočného vrátenia peňažných prostriedkov dlžníkom.

35. Takáto dohoda však musí byť v zmysle § 9 ods. 9 zák. č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzavretia úverovej zmluvy v tejto prejednávanej veci (8.9.2014) písomná, pretože v zmysle § 9 ods. 9 citovaného zákona od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úroky, poplatky alebo akékoľvek iné plnenie, ktoré nie sú ustanovené zákonom alebo uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

36. Zmluva o spotrebiteľskom úvere pritom v zmysle § 9 ods. 1 citovaného zákona musí mať písomnú formu a musí obsahovať náležitosti vymenované v § 9 ods. 2, vrátane úrokovej sadzby úveru, výšky, počtu a termínu splátok istiny, úrokov a iných poplatkov určenia konečnej splatnosti úveru.

37. Rozhodujúce je preto znenie písomnej zmluvy o úvere, pokiaľ ide o dohodnutú dobu, po ktorú veriteľ má nárok na zaplatenie zmluvného úroku a pokiaľ takáto dohoda je obsiahnutá v inej listine (všeobecné obchodné podmienky), musí byť táto listina podpísaná účastníkmi zmluvy, nestačí iba odkaz na ňu v zmluve.

38. Po vrátení veci bude preto povinnosťou súdu prvej inštancie opätovne posúdiť sporný nárok žalobcu na zaplatenie zmluvných úrokov z úveru za obdobie po predčasnom zosplatnení úveru, t.j. od 16.7.2015 až do zaplatenia, pričom súd bude vychádzať z dohodnutých zmluvných podmienok v úverovej zmluve, teda bude skúmať, aká bola dohoda účastníkov úverovej zmluvy o dobe, po ktorú veriteľovi patrí úrok z úveru a pokiaľ v úverovej zmluve nebolo výslovne dojednané, že úrok z úveru patrí až do skutočného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov, je potrebné vychádzať zo záveru o dojednaní zmluvných úrokov do splatnosti (konečnej) úveru.

39. V novom rozhodnutí rozhodne súd o trovách celého konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP), pričom v zmysle § 255 CSP pre rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania je rozhodujúci celkový výsledok konania a pokiaľ je žalobca úspešný vo vzťahu k oboj žalovaným, vzniká povinnosť hradiť trovy konania oboj žalovaným, a to v rozsahu celkového úspechu žalobcu.

40. Týmito zásadami sa súd prvej inštancie neriadil pri rozhodovaní v napadnutom rozsudku, keď priznal žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu, hoci žalobca nebol úspešný v celom rozsahu, lebo došlo aj k zamietnutiu jeho žaloby a keď nepriznal nárok na náhradu trov konania žalobcovi voči obom žalovaným, hoci títo obaja boli v konaní neúspešní.

41. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).